

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО**

Кафедра фінансів, обліку і оподаткування

ПОГОДЖЕНО

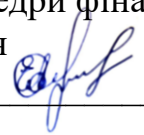
Гарант ОПП «Облік і оподаткування»

д.е.н., проф. Дар'я ТРАЧОВА

«29» серпня 2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри фінансів, обліку і
оподаткування

д.е.н., проф. Олена ЯЦУХ

«29» серпня 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Страховий менеджмент»

для здобувачів ступеня вищої освіти «Магістр»
зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
за ОПП Облік і оподаткування
(на основі освітнього ступеня бакалавра)

Факультет економіки та бізнесу

2023 – 2024 н.р.

Робоча програма навчальної дисципліни «Страховий менеджмент» для здобувачів ступеня вищої освіти «Магістр» зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування» за ОПІ Облік і оподаткування (на основі освітнього ступеня бакалавра). – Запоріжжя, ТДАТУ, 2022. – 11 с.

Розробник: к.е.н., доцент Сергій КОСТОРНОЙ

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри фінансів, обліку і оподаткування

Протокол № 1 від 29 серпня 2023 року

В.о. завідувача кафедри фінансів, обліку і оподаткування

д.е.н., професор Олена ЯЦУХ

Схвалено методичною комісією факультету економіки та бізнесу зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування» за ОПІ Облік і оподаткування (на основі освітнього ступеня бакалавра)

Протокол № 1 від 4 вересня 2023 року

Голова, доц. Юлія ВОРОНІНА

© Косторной С.В.

ТДАТУ, 2023 рік

1 ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів 3	Галузь знань: 07 Управління та адміністрування	За вибором студента	
Загальна кількість годин – 90 годин	Спеціальність: 071 «Облік і оподаткування»	Курс	Семестр
Змістових модулів - 2		1 (маг.)	2
Тижневе навантаження: аудиторних занять - 2 год. самостійна робота студента – 5 год.	Ступінь вищої освіти: «Магістр»	Вид занять	Кількість годин
		Лекції	10 год.
		Лабораторні заняття	-
		Практичні заняття	10 год.
		Семінарські заняття	-
		Самостійна робота	70 год.
		Форма контролю: диференційований залік	

2 МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою дисципліни «Страховий менеджмент» є формування у студентів знань і навичок з підготовки та реалізації управлінських рішень щодо різних аспектів діяльності страхових компаній.

Завдання курсу полягають у набутті студентами знань з теорії та практики управління страховою компанією; надання страхових послуг; оцінювання ризиків; урегулювання страхових претензій.

Предметом курсу виступають фінансові аспекти управління процесами створення та ефективного використання потенціалу страхових організацій.

Освітня компонента забезпечує набуття здобувачами ВО:

- Загальних компетентностей:

ЗК01. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК06. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

- Спеціальних (фахових) компетентностей:

ФК01. Здатність формувати та використовувати облікову інформацію для прийняття ефективних управлінських рішень на всіх рівнях управління підприємством в цілях підвищення ефективності, результативності та соціальної відповідальності бізнесу.

ФК02. Здатність організовувати обліковий процес та регламентувати діяльність його виконавців у відповідності з вимогами менеджменту підприємства.

ФК05. Здатність застосовувати методи і методики аналітичного забезпечення сучасних систем менеджменту з урахуванням стратегії розвитку підприємства в умовах невизначеності, ризику та/або асиметричності інформації.

ФК07. Здатність формулювати завдання, удосконалювати методики та впроваджувати сучасні методи фінансового та управлінського обліку, аналізу, аудиту і оподаткування у відповідності зі стратегічними цілями підприємства.

ФК08. Здатність виконувати адміністративноуправлінські функції у сфері діяльності суб'єктів господарювання, органів державного сектору.

- Програмних результатів навчання:

РН01. Вміти розвивати та підвищувати свій загальнокультурний і професійний рівень, самостійно освоювати нові методи роботи та знання щодо комплексного бачення сучасних проблем економіки та управління.

РН05. Володіти інноваційними технологіями, обґрунтовувати вибір та пояснювати застосовування нової методики підготовки і надання облікової інформації для потреб управління суб'єктом господарювання.

РН10. Збирати, оцінювати та аналізувати фінансові та нефінансові дані для формування релевантної інформації в цілях прийняття управлінських рішень.

РН11. Розробляти та оцінювати ефективність системи контролю суб'єктів господарювання.

PH12. Обґрунтовувати інноваційні підходи до інформаційного забезпечення системи контролю використання ресурсного потенціалу суб'єктів господарювання та органів державного сектору з урахуванням стратегії розвитку бізнесу.

PH19. Вміти проєктувати, планувати і проводити пошукові і розвідувальні роботи, здійснювати їх інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення.

- *soft skills* показувати навички самостійної роботи, чесність та відповідальність за точність та об'єктивність подання інформації у сформованих звітах

Міждисциплінарні зв'язки з урахуванням структурно-логічної схеми ОПП «Фінанси, банківська справа та страхування».

Перелік навчальних дисциплін, знання з яких потрібні для вивчення освітньої компоненти «Страховий менеджмент»: «Фінанси», «Страхова справа», «Фінансовий менеджмент», «Банківський менеджмент».

Перелік освітніх компонент, вивчення яких у подальшому базується на матеріалі освітньої компоненти «Страховий менеджмент»: переддипломна практика.

3 ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. «Теоретичні основи страхового менеджменту»

Тема 1. Сутність страхового менеджменту

Страхування. Страховик. Страхувальник. Застрахована особа. Страхова сума. Страхова виплата (страхове відшкодування). Страхова премія (страховий платіж, страховий внесок). Страховий ринок. Страховий менеджмент. Правове забезпечення страхування.

Тема 2. Створення страхової компанії, її ресурсний потенціал

Етапи створення страхової компанії. Філії, представництва, агентства. Ліцензування страхових компаній. Основні ресурси страховика: фінансові ресурси; матеріальні ресурси; кадрові ресурси; інформаційні ресурси. Принципи управління страховою компанією.

Тема 3. Планування у страховій діяльності

Сутність та етапи планування. Фінансова стратегія. Страховий портфель. Тарифна політика страховика. Фінансове планування. Бізнес-планування. Структура бізнес-плану. Бюджетування у страховій організації.

Тема 4. Управління маркетинговою діяльністю в страховому бізнесі

Сутність та складові страхового маркетингу. Мета та завдання страхового маркетингу. Маркетинговий комплекс. Страховий продукт. Стратегічний та оперативний маркетинг. Канали реалізації страхових продуктів.

Змістовий модуль 2. «Управління фінансами страхових компаній»

Тема 5. Страхові ризики

Поняття та види ризиків. Оцінка ризиків. Ризик-менеджмент. Управління ризиками у страхуванні. Андеррайтинг. Актуарні розрахунки. Страхова статистика. Врегулювання страхових претензій. Перестраховування.

Тема 6. Управління грошовими потоками страховика

Грошові потоки страхової компанії. Класифікація грошових потоків. Доходи і витрати страхової компанії. Формування прибутку страховика. Поточна діяльність. Інвестиційна діяльність. Фінансова діяльність.

Тема 7. Управління фінансовою надійністю страховика

Фактори фінансової стійкості страховика. Управління інвестиційним портфелем страховика. Управління платоспроможністю. Управління активами. Формування та розміщення страхових резервів.

Тема 8. Фінансовий моніторинг у страхових організаціях

Сутність фінансового моніторингу. Первинний фінансовий моніторинг. Державний фінансовий моніторинг. Суб'єкти фінансового моніторингу. Типові порушення.

4 СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Номер тижня	Вид заняття	Тема заняття або завдання на самостійну роботу	Кількість				
			годин				балів
			лк	лаб.	пр.	СРС	
Змістовий модуль 1 <i>«Теоретичні основи страхового менеджменту»</i>							
21-22	Лекція 1	Сутність страхового менеджменту	2	-	-	-	-
	Практичне заняття 1	Сутність страхового менеджменту	-	-	2	-	8
	Самостійна робота 1	Робота на освітньому порталі	-	-	-	10	3
23	Лекція 2	Створення страхової компанії, її ресурсний потенціал	2	-	-	-	-
	Практичне заняття 2	Створення страхової компанії, її ресурсний потенціал	-	-	-	-	8
	Самостійна робота 2	Робота на освітньому порталі	-	-	-	5	3
24	Лекція 3	Планування у страховій діяльності	-	-	-	-	-
	Практичне заняття 3	Планування у страховій діяльності	-	-	2	-	7
	Самостійна робота 3	Робота на освітньому порталі	-	-	-	5	2
25	Лекція 4	Управління маркетинговою діяльністю в страховому бізнесі	2	-	-	-	-
	Практичне заняття 4	Управління маркетинговою діяльністю в страховому бізнесі	-	-	-	-	7
	Самостійна робота 4	Робота на освітньому порталі	-	-	-	5	2
26-27	Самостійна робота	Підготовка до ПМК 1	-	-	-	10	-
	ПМК 1	ПМК 1	-	-	-	-	10
Всього за змістовий модуль 1 – 45 год.			6	-	4	35	50
Змістовий модуль 2 <i>«Управління фінансами страхових компаній»</i>							
34	Лекція 5	Страхові ризики	-	-	-	-	-
	Практичне заняття 5	Страхові ризики	-	-	2	-	8
	Самостійна робота 5	Робота на освітньому порталі	-	-	-	5	3
35-36	Лекція 6	Управління грошовими потоками страховика	2	-	-	-	-
	Практичне заняття 6	Управління грошовими потоками страховика	-	-	2	-	8
	Самостійна робота 6	Робота на освітньому порталі	-	-	-	10	3
37	Лекція 7	Управління фінансовою	2	-	-	-	-

		надійністю страховика					
	Практичне заняття 7	Управління фінансовою надійністю страховика	-	-	-	-	7
	Самостійна робота 7	Робота на освітньому порталі	-	-	-	5	2
38	Лекція 8	Фінансовий моніторинг у страхових організаціях	-	-	-	-	-
	Практичне заняття 8	Фінансовий моніторинг у страхових організаціях	-	-	2	-	7
	Самостійна робота 8	Робота на освітньому порталі	-	-	-	5	2
39-40	Самостійна робота	Підготовка до ПМК 2	-	-	-	10	-
	ПМК 2	ПМК 2	-	-	-	-	10
Всього за змістовий модуль 2 – 45 год.			4	-	6	35	50
Всього з навчальної дисципліни – 90 год.							100

5. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВИЙ МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ № 1

1. Сутність страхового менеджменту
2. Страховий ринок.
3. Правове забезпечення страхування.
4. Етапи створення страхової компанії.
5. Філії, представництва, агентства страхової компанії.
6. Ліцензування страхових компаній.
7. Основні ресурси страховика: фінансові, матеріальні, кадрові, інформаційні.
8. Принципи управління страховою компанією.
9. Сутність та етапи планування у страховій компанії.
10. Фінансова стратегія страхової компанії.
11. Страховий портфель.
12. Тарифна політика страховика.
13. Фінансове планування страхової компанії.
14. Бізнес-планування. Структура бізнес-плану страхової компанії.
15. Бюджетування у страховій організації.
16. Сутність та складові страхового маркетингу.
17. Маркетинговий комплекс страхової компанії.
18. Страховий продукт.
19. Канали реалізації страхових продуктів.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВИЙ МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ № 2

20. Поняття та види ризиків. Оцінка ризиків.
21. Ризик-менеджмент. Управління ризиками у страхуванні.
22. Андеррайтинг. Актуарні розрахунки.
23. Страхова статистика.
24. Врегулювання страхових претензій.
25. Перестраховання.
26. Грошові потоки страхової компанії. Класифікація грошових потоків.
27. Доходи і витрати страхової компанії. Формування прибутку страховика.
28. Поточна, інвестиційна, фінансова діяльність страхової компанії.
29. Фактори фінансової стійкості страховика.
30. Управління інвестиційним портфелем страховика.
31. Управління платоспроможністю та активами страхової компанії.
32. Формування та розміщення страхових резервів.
33. Сутність фінансового моніторингу.
34. Суб'єкти фінансового моніторингу.
35. Типові порушення у страхових компаніях.

6. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

При викладанні дисципліни передбачається застосування таких методів:

- 1) лекція — для розкриття сутності наукових понять, явищ, процесів, логічно пов'язаних, об'єднаних загальною темою;
- 2) бесіда – для усвідомлення нових явищ, понять або відтворення вже наявних за допомогою діалогу;
- 3) опрацювання нормативних документів – виписування, конспектування, формування таблиць, схем, графіків та ін.;
- 4) виконання практичної роботи - застосування отриманих знань при вирішенні практичних завдань;
- 5) проблемний виклад – передбачає створення викладачем проблемної ситуації, допомогу здобувачам у вирішенні проблемного завдання;
- 6) кейс-метод – для обговорення практичних ситуацій.

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Алескерова Ю. В. Страховий менеджмент: підручник / Ю.В. Алескерова, І.Ю. Салькова, Л.І. Федоришина. Вінниця: ВНАУ, 2019. – 295 с.
2. Про страхування: Закон України від 18.11.2021 № 1909-IX [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20#Text>
3. Про фінансові послуги та фінансові компанії: Закон України від 14.12.2021 № 1953-IX [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1953-20#Text>

Допоміжна

1. Сокиринська І. Г. Журавльова Т.О. , Аберніхіна І.Г. Страховий менеджмент. Навчальний посібник / І.Г.Сокиринська, Т.О.Журавльова, І.Г.Аберніхіна – Дніпропетровськ: Пороги, 2016. – 300 с.
2. Страховий менеджмент: навч. посіб. / В. І. Аранчій, О. М. Остапенко, Т. М. Остапенко. – Полтава: ПДАА, 2018. – 252 с.
3. Страховий менеджмент: підручник / С.С. Осадець, О.В. Мурашко, В.М. Фурман; за наук. д.е.н., проф. С. С. Осадця. – К.: КНЕУ, 2011. – 333 с.
4. ДСТУ ISO 9001:2015 «Системи управління якістю. Вимоги». URL: <https://khoda.gov.ua/image/catalog/files/%209001.pdf>
5. Наказ Міністерства економіки України «Про затвердження Методичних рекомендацій з розроблення бізнес-плану підприємств» від 06.09.2006 №290. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0290665-06#Text>
6. Постанова Правління Національного Банку України «Про затвердження Положення про ліцензування та реєстрацію надавачів фінансових послуг та умови провадження ними діяльності з надання фінансових послуг» від 24.12.2021 № 153 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0153500-21#Text>

7. Постанова Правління Національного Банку України «Про затвердження Положення про реєстрацію страхових та перестрахових брокерів та умови провадження посередницької діяльності у сфері страхування та про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України» від 30.06.2022 № 135. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0135500-22#Text>

8. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Освітній портал ТДАТУ. URL: <http://op.tsatu.edu.ua>
2. Наукова бібліотека ТДАТУ. URL: <http://www.tsatu.edu.ua/biblioteka>
3. Методичний кабінет кафедри фінансів, обліку і оподаткування.
4. Internet.